KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET

Eduskunnan talousvaliokunnalle
Asia: HE 226/2021 vp

KIRJALLINEN LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAEIKSI TARTUNTATAUTILAIN VÄLIAIKAISESTA MUUTTAMISESTA JA LIIKENTEEN PALVELUISTA ANNETUN LAIN VÄLIAIKAISESTA MUUTTAMISESTA

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry (jälj. Kuluttajaliitto) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiasta ja esittää kohteliaimmin seuraavat huomiot.

Hallituksen esityksellä on useita kannatettavia terveysturvallisia tavoitteita. Esityksen tavoitteena on suojata yksilön perustuslaillista oikeutta terveyteen ja elämään ehkäisemällä covid-19-tartuntoja, edistämällä väestön terveyttä sekä turvaamalla jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön. Samalla esityksen tavoitteena on mahdollistaa palvelujen käyttö turvallisesti koronapassin käytön avulla. Rajat ylittävän liikenteen kautta leviävien covid-tartuntojen ehkäisyllä pyritään estämään epidemian uudelleen kiihtyminen ja sairaalahoidon tarve.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi tartuntatautilain covid-19-epidemiaan liittyvien väliaikaisten säännösten voimassaoloa liittyen muun muassa terveysturvalliseen maahantuloon, Koronavilkun käyttöön, liikenteen aikataulu- ja reittitiedoista ilmoittamiseen sekä ravitsemisliikkeisiin. Koronatodistuksen käyttöä koskevaa sääntelyä tarkennettaisiin niin, että käyttö koskisi yleisötilaisuuden ja tilan aukioloaikoja. Ehdotuksen mukaan säädettyjä tai päätettyjä rajoituksia ei tarvitsisi noudattaa, jos koronatodistus vaaditaan asiakkaalta koko kyseisen tilaisuuden tai liikkeen aukioloajan. Tätä perustellaan esityksessä muun muassa sillä, että jos koronatodistusta käytetään ravitsemisliikkeissä vain osan aikaa, tartuntariskien vähentäminen ei toteudu.

Kuluttajaliitto on tuonut aikaisemmin talousvaliokunnalle antamassaan lausunnossa (HE 131/2021 vp) esiin, että koronapassin käyttö voi karkottaa joitakin asiakkaita. Sellaiset asiakkaat, jotka eivät rokotuksen tai sairastetun taudin perusteella pysty osoittamaan matalaa tautiriskiä, saattavat jättää käyttämättä koronapassia edellyttävää palvelua. Oireettomien aikuisten testaus toteutetaan lähtökohtaisesti yksityisissä terveydenhuollon yrityksissä, jotka voivat hinnoitella itse testeistä perittävät maksut. Kuluttajaliiton hintavertailun perusteella koronatestien hinnoissa on huomattavia eroja. Maksu voi olla kotitalouden tulotasosta riippuen merkittävä ja vähentää näin rokottamattomien mahdollisuuksia käyttää palveluita, joissa koronapassi on otettu käyttöön.

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry
The Consumers' Union of Finland
Ritarikatu 1 B, 00170 Helsinki | +358 9 454 2210 | info@kuluttajaliitto.fi | kuluttajaliitto.fi

KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET

On ymmärrettävää, että esityksessä esitetään koronapassin käytön laajentamista. Käytön laajentaminen koko aukioloaikaan voi kuitenkin rajata osan kuluttajista tosiasiallisia oikeuksia käyttää erilaisia palveluita. Tästä syystä ehdotuksen taustalla olevien perustelujen tulisi olla yksityiskohtaiset ja kattavat. Kuluttajien riski covid-tartunnan saamiseen vaihtelee palveluittain ja ravitsemisliikkeiden välillä. Tulee myös huomioida, että ehdotuksen yleinen hyväksyttävyys ja oikeasuhtaisuus on kytkennässä covid-19-tilanteeseen, joka voi vaihdella nopeastikin esimerkiksi uusien covid-varianttien myötä. Esityksen vaikutuksia on seurattava tiiviisti ja toimien tulee olla voimassa vain sen ajan, kuin on välttämätöntä. Kaikkien kansalaisten pääsy välttämättömiin palveluihin on aina turvattava. Kuluttajaliitto yhtyy hallituksen esityksen toteamaan siitä, että reaktiokyky koronaviruksen aiheuttamiin yllättäviin haasteisiin on säilytettävä yhteiskunnassa myös tulevaisuudessa riittävällä tasolla.

Kuluttajaliitto katsoo kannatettavaksi ja välttämättömäksi uudistukseksi, että kunnat myöntävät EU-koronarokotetodistuksia ulkomailla rokotetuille henkilöille. Tällä turvataan ihmisten keskinäinen yhdenvertaisuus ja mahdollistetaan ulkomailla koronarokotukset saaneiden henkilöiden palveluiden sujuva käyttö.

Lopuksi Kuluttajaliitto haluaa esittää huolensa siitä, mitä vaikutuksia pitkään jatkuneella koronapandemialla on ollut kansalaisten mahdollisuuksiin saada perus- ja erikoisterveydenhuollon kiireettömiä sairaanhoitopalveluita. Kuluttajaliitto toivoo, että eduskunta ryhtyy kaikkiin toimiin terveydenhuollon palveluiden saatavuuden parantamiseksi tänä haastavana ajanjaksona.

Helsingissä 30.11.2021

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry

Julia Lumijärvi, lakimies. OTM, HLL

Tiina Vyyryläinen, vaikuttamistyön päällikkö. OTK